

Espai Paulo Freire

- Poble
- Les hortes
- El soroll
- L'Hereu
- Actualitat
- Opinió
- Eugenials
- Cultura
- Espai Freire
- Esports
- Històries
- El Pont
- Hemeroteca
- Metròpoli
- Sibarites
- La llengua al dia
- El fòrum
- Agenda
- Guia de Ter

Dimoni de cercador!

giron@.com

Sebas Parra

PAULO FREIRE > OPINIÓ

10-06-2005

envia a un amic

«Salvador Sunyer. Mestratge al servei del poble» L'e(a)fecte Sunyer

L'amic Pep Callís em va demanar unes pàgines d'aquest llibre sobre Salvador Sunyer i, és clar, no vaig poder negar-me.

Per raons que no venen al cas em va costar posar-me a escriure malgrat que vaig pensar moltes vegades en el compromís contret. En tot aquest temps, em deia que les meves ratlles haurien d'explicar amb precisió com havia viscut jo allò que en Miquel Berga ha definit com *l'efecte Sunyer*. L'efecte, que segons els diccionaris és la impressió produïda sobre l'ànim per alguna cosa -o persona-, no podia explicar la influència i el magisteri rebuts de les paraules, els gestos i la mirada d'aquest fill predilecte de Salt. Especialment de les seves paraules: càlides, encertades, sabedores i magistrals sempre. Havia d'haver alguna cosa més, i una cosa important. No sé per quina raó però acabant de llegir uns versos seus (*No es pot aferrar més / del que tens a la palma. / Frueix l'instant de calma / entremig dels rosers*), ho vaig entendre: no era d'efecte del que jo havia de parlar, sinó d'afecte. Tot plegat es reduïa a la substitució d'una simple vocal. O no?. Però, ens continua dient el Sunyer poeta, [...] *El temps es perd. / Se'n va com una busca errant. Ventada el fica / on potser no li agrada prou d'anar...* Prou, doncs. Havia de començar a escriure de seguida. Em poso i aplicant la clàssica opció que hom anomena *salomònica* tracto de fer justícia i mantinc les dues vocals en conflicte: ja tinc el títol d'aquestes ratlles i ja sé què us han d'explicar...

«Salvador Sunyer. Mestratge al servei del poble» IMATGE: Portada del llibre editat per «Mestre 68»

Quatre notes sobre l'e(a)fecte Sunyer

Vaig conèixer de veritat en Salvador Sunyer i Aimeric quan va ser alcalde, quan va manar. I, quan dic manar, naturalment, no parlo d'imposar sinó d'exercir l'autoritat del consistori saltenc. Que això si ho va fer i com cap altre segons el meu coneixement i la meva opinió.

He de confessar que abans, des de l'Escola d'adults, havia tingut més relació i confiança amb la Carme, la seva esposa i ànima de la Biblioteca popular, més que municipal, de Salt. Amb la Carme havíem parlat molt del poble, de la cultura, del futur, de la nostra feina i dels nostres somnis i projectes i havíem mantingut una gran complicitat que amb el temps es va fer amistat plena. Encara recordo com ens va acollir i cedir espais que no tenia o com ens va orientar a l'hora de programar les visites a la biblioteca de l'alumnat de l'escola. De fet, mirat en perspectiva, els nostres eren projectes molt semblants en quant a intencions (millorar el nivell d'instrucció i l'accés a la cultura lletrada de la gent treballadora) i metodologia (mantenir un permanent diàleg amb el poble) i formaven part d'aquells anys d'ebullició de la factoria saltenca de finals dels setanta. Ara penso que aquesta relació de coneixement i d'afecte amb la Carme es transformava, segurament per l'e(a)fecte Sunyer, en una relació, invisible però igualment real, amb en Salvador i amb els fills i filles Sunyer-Bover que jo coneixia poc. I és que crec que una gran part de la persona d'en Salvador Sunyer està escampada, com adobant un petit hort sentimental paral·lel a l'hort de veritat de casa seva,

per l'interior de la Carme i els seus descendents i viceversa. Sempre he trobat en les mirades de tots ells, en la delicadesa de tracte, el respecte per les persones i en mil detalls com una mena de denominador comú.

Amb en Salvador havíem coincidit en algunes ocasions sempre fent el mateix paper: jo demanant o reivindicant i ell escoltant amb moltíssima atenció i respecte i, freqüentment, mostrant-nos el seu acord amb els nostres plantejaments. Gairebé sempre al voltant del mateix tema: l'eradicació de l'analfabetisme i la formació de les persones adultes a la Vila i arreu. Ja des de la primera vegada, en la seva etapa de senador si no em falla la memòria, vaig pensar que era una persona amb qui es podia confiar, amb qui *havia de confiar*. En aquest país a mig fer i sense brúixola, com ell ho ha definit, i en un temps que preteníem aixecar una primera xarxa gironina d'experiències de la nova educació d'adults catalana, vam trobar sempre en el senador Sunyer, primer, o en el diputat al nostre Parlament, després, un recolzament especial. Cosa no molt habitual: sabia de què li parlàvem i s'interessava veritablement pels nostres projectes, se'ls feia seus. I de quina manera!

Recordo, per exemple, una reunió que vam mantenir amb els parlamentaris gironins de la primer legislatura per parlar de l'educació d'adults gironina i en Salvador per continuar parlant del tema, doncs, segons ens va dir, l'interessava molt ens va proposar una cita a casa seva acabada la reunió. Vaig anar acompanyat d'una companya mestra de la Coordinadora d'escoles d'adults de Girona i vam parlar més de dues hores. En Salvador, sobretot, preguntava i escoltava. I de tant entant deixava escapar alguna d'aquelles expressions tan seves: *ara pla!, molt bé nois, renoi!...* Al final, ens va descriure com estaven les coses per la capital del Regne i les poques expectatives de veure avenços significatius en el nostre tema reconeixent que ni ell ni la resta de parlamentaris gironins podrien canviar radicalment aquesta situació. Li vaig fer un comentari final sobre la nostra convicció de continuar treballant i lluitant pels objectius de la Coordinadora i em va respondre amb una frase que si no textual si tinc encara conservada en la meua particular memòria de la vida: - *Ets tossut noi, però continua així, doncs, aquest país s'ha fet i s'haurà de continuar fent durant molt de temps amb tossuderia i lluita.*

La sorpresa final, però, va venir quan el flamant senador, segurament davant la impotència de no poder fer gaire cosa pels nostres interessos o tal vegada pel seu tarannà generós i solidari de mestre militant, ens va demanar que comptéssim amb ell de voluntari si necessitàvem algun professor per a fer classes de català o d'algun tema al seu abast. Simbòlicament, el claustre de les escoles d'adults de Salt i Girona, tan políticament incorrecte, comptava ja des d'aquell moment amb representació parlamentària...

Però, com deia al principi, vaig conèixer i estimar en Salvador ja d'alcalde. La meua implicació en diferents projectes i activitats municipals sempre ha estat volguda i generosa i alhora crítica i a vegades, lògicament, conflictiva. Però recordo aquesta etapa com un temps molt participatiu, de fer molta feina, i molt compromès amb els batecs de cor d'aquell primer Salt independent. I he de dir que l'e(a)fecte Sunyer traslladat al seu equip va influir moltíssim en aquesta relació. I crec que això mateix va passar amb altra gent. Fins que es va teixir una xarxa mig afectiva mig política de gent progressista treballant per un Salt millor.

I, així, des de la voluntat ja demostrada en la campanya pro independència, l'Escola d'adults en el seu conjunt i l'equip de mestres en particular vam estar presents a l'hora de respondre a la crida de l'alcaldia de fer poble i fer-lo d'una determinada manera, des del respecte i la solidaritat envers tothom, en un municipi amb un mapa comunitari complex i poc cohesionat. He pensat moltes vegades que el compromís de Salvador Sunyer de viure activament la política aquells anys i d'assumir finalment el mandat del poble de regir la vida municipal saltenca va ser, a més de tot un privilegi per a la gent de Salt i d'arreu, un element clau a l'hora de fixar les bases d'aquest poble mil·lenari. Sense l'e(a)fecte Sunyer crec que el poble no hauria fet el salt que va començar a fer. L'e(a)fecte Sunyer va reactivar moltes energies

d'aquest poble, posant-les unitàriament a treballar pel futur de la comunitat. En citaré tres exemples en els quals vaig participar més activament: l'Escola d'adults, Ràdio Salt i l'agermanament amb el municipi nicaragüenc de Quilalí.

Començo pel principi...

Amb el suport d'en Sunyer vam arxivar en la història local aquelles *classes nocturnes i gratuïtes* iniciades uns anys abans des de la Vocalia de Cultura de l'Associació de Veïns de Salt consolidat l'embrió d'allò que seria, encara amb ell a l'alcaldia, el primer centre públic de formació de persones adultes de les comarques gironines. El seu suport i la seva complicitat abastaven tots els nostres projectes i lluites d'aquella època. Des de les gestions, les resistències i les pressions per aconseguir poder proposar la titulació del nivell bàsic de l'ensenyament obligatori, en aquell temps el Graduat Escolar, en el propi centre, fins a tota l'estratègia i les accions per poder disposar d'un espai digne per a l'escola. Tot això implicava de fet el reconeixement *oficial* de la nostra activitat docent sorgida d'una entitat popular i al marge de l'administració franquista.

En aquell temps, quan parlaves amb l'alcalde de Salt parlaves abans que res amb un Mestre, amb majúscules, és a dir, amb un educador, molt preparat però, sobretot, molt enamorat de l'ensenyança i de l'educació i molt conscient del valor d'aquesta en la construcció del futur del poble. I és que crec que si hem de conservar una imatge d'en Salvador d'aquella època és la que mostra un mestre fent d'alcalde envoltat d'infants o de persones adultes commogudes per les seves paraules càlides escampades per una mirada viva i bondadosa, ajudada pels gestos del cap i de les mans com si transportessin suaument el món, l'esperança del món potser, per deixar-lo al mig de la rotllana.

Resumint: els trenta anys de vida de l'Escola d'adults de Salt han tingut tres referències institucionals indiscutibles i dos d'elles, l'Associació de Veïns i l'alcalde Sunyer, van orientar definitivament el tarannà i el futur de l'experiència. Però, donada la influència de Salt en l'extensió i consolidació de la primera xarxa d'escoles d'adults de les terres gironines, podríem dir que l'e(a)fecte Sunyer, com tantes vegades, d'una manera invisible, va arribar arreu. Un exemple: si fa més de vint anys, diria que cap el 83, tres mestres d'adults ja presentàvem en una jornada pedagògica presidida pel Conseller d'ensenyament una ponència titulada *Projecte d'escola catalana a l'educació permanent i d'adults a l'àrea de Girona* (resultat d'un esforç per fer de la llengua i de la formació eines de cohesió i de convivència), no cal insistir en que darrera d'aquesta iniciativa es dibuixava un fons de cel saltenc obra de l'e(a)fecte Sunyer.

(Obro aquí un parèntesi necessari per destacar les diferències que marquen dues èpoques ben properes caracteritzades pel paper, el valor i, per tant, la centralitat de l'educació, abans, o de la policia, ara, com a instruments de gestió dels conflictes comunitaris de la Vila o, dit d'una altra manera, per la bona educació i la mala educació a l'hora de rebre un veí, relacionar-se amb les entitats, respondre les demandes i exigències justificades, oficiar un casament (no sé si ara es fa), redactar un ban o una nota pública, visitar una escola, parlar amb tothom o qualsevol altre dels mil petits actes que conformen l'univers quotidià de la més alta institució local. I abans de tancar el parèntesi una pregunta al vent: per a quan un recull publicat d'escrits institucionals de l'alcalde Sunyer?)

Ràdio Salt va ser una altra iniciativa producte de l'e(a)fecte Sunyer que va donar la confiança a un dels millors periodistes gironins que conec, en Manel Mesquita, actual director del diari digital eldimoni.com, i així, es va generar aquesta emissora, l'emissora pública de l'àrea metropolitana del Gironès, amb una veu pròpia, potent i original que encara ressona en la memòria de gent com jo. Aquesta aventura mediàtica i participativa va ser, sobretot, una escola de ràdio i de ciutadania per molts joves i no tant joves de Salt i d'arreu en la qual vam col·laborar des de persones, sense coneixements del tema i amb molt poques aptituds, fins a

noms destacats del món de la cultura gironina en general i de la ràdio en particular passant per absolutament tothom del nivell local: gent d'entitats, tècnics dels serveis municipals, persones de tota mena d'aquí i d'allà... i sobretot joves. No hem tingut lamentablement a Salt polítiques municipals de joventut o activitats socioculturals dirigides al jovent d'una certa entitat i Ràdio Salt crec que ha estat una de les poques excepcions.

I una nota final en aquest apartat: gràcies a l'interès d'en Salvador i la mediació d'una altra gran periodista i amiga, la Pepa Bouis, vaig iniciar una aventura setmanal en el *Punt Diari* d'aquella època (curs 85-86), al suplement *Punt escoltes*, que va durar tres cursos i que va airejar, des de Salt, l'alè i les inquietuds educatives que es respiraven a la Vila i que en alguna ocasió havíem comentat amb en Sunyer. Segur que es podrien recollir en aquelles pàgines moltíssims exemples i una gran influència d'allò que venim anomenant l'e(a)fecte Sunyer, és a dir, del seu magisteri.

I, com a tercer exemple de l'e(a)fecte Sunyer volia parlar de la sensibilitat d'en Salvador per a tots aquells temes relacionats amb la solidaritat internacionalista i la cooperació per al desenvolupament dels països pobres o dependents. Des de la fundació, a Salt en un acte presidit per ell mateix, del Fons Català de Cooperació per al Desenvolupament, que va presidir en una primera etapa, fins al suport de les activitats de sensibilització que van desembocar en l'agermanament amb el municipi nicaragüenc de Quilalí podríem citar moltíssims episodis d'aquest alè que impregnava de solidaritat, cap a l'interior i cap a l'exterior, aquest poble durant aquells anys del seu mandat municipal. Tota la força didàctica i educadora de la primera etapa de la Comissió d'agermanament Salt-Quilalí no s'explicaria sense un entorn favorable i còmplice producte de l'e(a)fecte Sunyer, dels valors prioritzats per aquesta persona extraordinària.

Així, a batzegades i cops de memòria, crec que us he explicat una mica com era aquest Salvador Sunyer, Premi «Mestres 68» mai millor concedit.

Salvador Sunyer: l'a(e)fecte

Crec que l'herència que dia rera dia ens ha deixat en Salvador ha estat l'afecte. O dit d'altra manera l'anomenat *efecte Sunyer* és més aviat afecte a Sunyer. Crec que puc assegurar que gairebé tota la gent que el vam tractar en els anys d'alcalde o en altres moments guardem un record càlid i ple d'afecte per la seva persona. Guardem un record així pels seus gestos, pel llenguatge de les mans, de la mirada, de l'encaixada o l'abraçada, pel to de veu i del contingut de les seves paraules i per un conjunt d'actituds que fan d'en Salvador una persona, com dirien a Nicaragua, molt especial. Molt entranyable i plena de tendresa.

Molta de la seva poesia i gairebé tots els seus escrits, aquells parlaments dirigits a les parelles que es comprometien a compartir junts la vida, les lliçons o les xerrades, a vegades una simple salutació pel carrer estan sempre per a mi impregnades d'afecte. Ho deixo aquí, doncs crec que seria reiteratiu insistir en una evidència que podem verificar infinitament, i ho deixo amb les seves pròpies paraules:

*Pruneret florit,
ve la primavera?
Tothom va guarnit
d'alguna fal·lera*

Un apunt final

He redactat aquestes ratlles gairebé sense respirar i ara quan faig una lectura atenta m'adono que sembla que tot són flors i violes en el record que tinc d'en Salvador. No ens vam empenyar mai? No el vaig veure empenyar-se mai?... Només puc dir que em consta

que quan calia era geniüt, no es doblegava davant els poderosos i defensava amb tossuderia, enèrgicament, allò que considerava just. Tinc notícia d'algun cop de taula seu cèlebre. Però, personalment, no guardo a la memòria cap incident o situació desagradable. I us confesso que em posa content aquest fet. Davant de tanta hostilitat i rancúnia que sedimenta la prepotència i la fatxenderia de tantes persones que exerciten càrrecs públics o de la indiferència i buidor pròpies d'aquesta etapa de manufactura de l'idiota col·lectiu que ens caracteritza, em posa molt content recordar la meva gratificant relació amb en Salvador. I desitjo que aquest e(a)fecte Sunyer duri molts anys.

Mestres 68 ha editat un nou llibre de la col·lecció «Biografies Mestres 68»: *Salvador Sunyer i Aimeric. Mestratge al servei del poble*. Miquel Berga i Josep Callís van fer-ne la presentació, apropant-nos al llibre i a la vida i ànima del guardonat amb el Premi Mestres 68 (2001), el divendres 10 de juny, a la Casa de Cultura Les Bernardes de Salt, i amb la col·laboració del Departament d'Ensenyament, la Diputació de Girona, la Facultat d'Educació i Psicologia (UdG) i l'Ajuntament de Salt.

El Dimoni reproduceix l'aportació al llibre de Sebas Parra, veí de Sant Narcís, director de l'Escola d'adults de Salt, professor dels Estudis d'Educació Social de la UdG i membre d'eldimoni.com

Publicitat

Salvador

Visiting Salvador? Compare Hotel Prices & Reviews

[Ads by Google](#)

Salvador

Visiting Salvador? Compare hotel prices, reviews, maps

[Advertise on this site](#)

El Dimoni de Santa Eugènia de Ter

C. Narcís Monturiol, 2 · La Rodona de Santa Eugènia de Ter · CP 17005 Gironès

Disseny web: jllorens.net

manxeta · eldimonidesantaeugeniadeter@eldimoni.com

